

מי שמתו פרק שלישי ברכות

כג.

עין משפט גר מצוה

גח א מיי פ"ד מהל' מפלה
 הלכה י' סמג עשין ט'
 טו"ש"ע א"ח סימן קד סעיף
 ה'
 גכ ב ג מ"ג ע"ה י' סמג
 טו"ש"ע א"ח סימן
 כ"ג סעיף א'
 גד ד מ"י וסמג טו"ש"ע
 טו"ש"ע א"ח סימן
 כ"ג סעיף ב'
 גה ה ו מ"י פ"ד מהל'
 תפילין הלכה ח סמג
 עשין כ טו"ש"ע א"ח סימן
 מג סעיף ה' ר"כ אלפס כאן
 ובהל' תפילין דף ע"ה:
 גב ז מ"י וסמג טו"ש"ע
 טו"ש"ע א"ח סימן
 כ"ג סעיף ב'
 גח מ"י ע"ה:
 גט ז ר"כ מ"י וסמג טו"ש
 טו"ש"ע א"ח סימן
 כ"ג סעיף ב'
 גכ ל מ מ"י טו"ש"ע
 סמג טו"ש"ע א"ח סימן
 כ"ג סעיף ג'
 גז נ מ"י פ"ד מהל' טומאת
 מת הלכה ג':

רבינו הגנאל

בית הכסא קבע. פירוש,
 מקום שהוכן לפנות בו בני
 אדם לגדולים וכל שכן
 להשתנה. מדרון. קום
 שהמים נמשכים וירדו
 ואינו (נקיין) [נקיין] ולא
 נבלעו במקומו. ובית הכסא
 ארעי. מקום שנודמן לאדם
 בהליכתו (מפנה) [ונפנה]
 שם או השתיין בו מים.
 [אנעיא] להו מרו שיכנס
 אדם בתפילין לבית הכסא
 קבוע להשתין מים וכו'.
 וקיימיל דלא יכנס אדם
 בתפילין לבית הכסא קבוע
 אפי' להשתין מים. התרת
 לך כאן קבוע אסתי לך
 כאן בית הכסא ארעי. פ"י.
 דבית הכסא קבוע אסור
 לניחום בראשו, אבל בידו
 שרי וליכא למיחש
 לניצוצות ולשפך. ולהפך
 בבית הכסא ארעי שהמקום
 קשה, שאסור לאוחז בידו
 משום ניצוצות אלא מניחם
 בכיסם, אבל מותר כשהוא
 בראשו ואין צריך להחזיק רק
 שיכסה אותם. א"ר יצחק
 הנכנס לסעודה קבע חולצין
 תפיליו ואחר כך נכנס
 ופליגא דר' הייא דא"ר
 חייא מניח על שלחנו וכן
 הדור לו. כל היכא דאיכא
 כאי גונא בתלמוד ופליגא
 דפלוני קיייל כחולק, הלכך
 קיייל כר' חייא.

חיישינן שמא יפנה בהן ואסור. ודוקא צבית הכסא קבוע
 חיישינן שמא יפנה בהן אבל צבית הכסא עראי שאין
 רגילים לפנות שם מותר להשתין בהן ולא חיישינן שמא יפנה בהן
 והא דמניח לקמן לא ישמין בהן אפילו צבית הכסא עראי היינו
 דוקא כשאוחזין בידו דחיישינן שמא
 ישפסף בהן הניצוצות אס יפלו
 מים על רגליו או יגע בחמה:
שחרוי פכין קמניח מצילין באהל
 המת. ועל כרחק מנועם
 אורי הוא דאי לית דבוא אורי כלל לא
 היו מצילין דהוי כמו אולתין שגזלן
 צטיטט^ט שמקבלין טומאה צאהל המת:
 דצריס

גברא חזיא הוא ותפלתו תפלה תנו רבנן
 ואם התפלל תפלתו תועבה אמר רב זביד
 אלא שאינו יכול לשהות בעצמו אבל אם
 תפלה ועד כמה אמר רב ששת^ב עד פרסה
 כמה דברים אמורים כשאין יכול לעמוד
 על עצמו תפלתו תועבה אמר רב זביד
 שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן^ג הנצרך
 משום שנאמר יהכון לקראת אלהיך
 אמר רבי יונתן מ"ד^ד שמואל רבא קרבן
 עצמך שלא תחטא ואם תחטא הבא קרבן
 קרבן ועושים תשובה מתת הכסילים
 קרבן ואין עושים תשובה כי אינם יודעים
 על הטובה הם מביאים אדם על הרעה
 רבנן^ה הנכנס לבית הכסא חולצין תפיליו
 אחא בר רב הונא אמר רב ששת לא שנו
 בית הכסא עראי חולצין ונפנה לאלתר
 ומניחן מפני שעשאו בית הכסא קבוע
 בתפילין לבית הכסא קבוע להשתין
 יאסר אתו שילוחה לרבא אמר להו אסור
 לה שמה יפיה בהן תניא אידך הנכנס
 ברחוק ד' אמות ומניחן בחלון הסמוך
 יוצא מרחיק ד' אמות ומניחן דברי
 בידו ונכנס ר"ע ואמר אוחזן בכגדו
 להו ונפלי אלא אימא אוחזן בכגדו ונכנס
 לבית הכסא ולא יניחם בחורין הסמוכים
 אותם עוברי דרכים ויבא לידי חשד
 המדרש ואמרה ראו מה נתן לי פלוני
 כך עלה לראש הגג ונפל ומת באותה
 ובידו ונכנס תנו רבנן בראשונה
 הכסא ובאין עכברים ונוטלין אותן
 הסמוכות לרשות הרבים ובאין עוברי
 אוחזן בידו ונכנס אמר רבי מיאשא
 ספר ואוחזן בימינו כנגד לבו אמר רב
 ובלבד שלא תהא רצועה יוצאת מתחת
 אהא אמר רבי זירא לא שנו אלא שיש
 שהות ביום ללבשן עושה להן כמין
 בר חנה אמר רבי יוחנן ביום גוללן כמין
 ובלילה עושה להן כמין כים טפה
 בכלי שהוא כליין אבל בכלי שאינו
 זוטרא ואיתימא רב אשי תדע שהרי
 בר חנה כי הוה אזלינן בתריה דרבי
 הוה נקיט תפילין לא הוה יהיב לן אמר
 נגמרן

דמר סבר. כל המפסיק בתפלתו אס שהה כדי לגמור כולה חוזר
 לראש כדאמרין גבי ק"ש לקמן בפירקין (דף כד): וצשהה קא
 מיפלגי הכא: האי אס שהה אס לא שהה מיבעי ליה. צמילתא דרב
 חקדא ורב המנונה מיבעי ליה לאפלוגי צין שהה ללא ומדלא
 אפליגי שמע מינה אפילו בדלא שהה
 קאמר: גברא דחויא הוא. כשהתחיל
 להתפלל והיה לריך לנקדיו דחוי הוא
 מלהתפלל הלכך מה שהתפלל אינה
 תפלה וחוזר לראש: ומר סבר גברא
 חויא. אע"פ שאינו יכול להמתין עד
 שסיים תפלתו תפלה ראויה היא מה
 שהתפלל קודם שמתה: ועד כמה.
 יכול להעמיד עלמו מנקדיו שהיא
 מותר להתחיל בתפלה: אינה דמסני.
 להאי צמה דצריס אמורים צמיתתא
 גופא ולא משמעתא דרב זביד ורב
 יהודה וכי איירי אינה צשיעורא הוא
 דאיירי: שמור עצמך שלא תחטא.
 ותנטרך רגלך ללכת אל בית האלהים
 להציל חטאת: סוי קרוב לשמוע.
 משוזה צבצאת קרבנך ממת איתו
 ככסילים צלל משוזה: שמור נקידיך.
 מצין רגליך כמו להסך את רגליו
 (שמואל א' ד) שמור נקידיך שלא יפסו:
בית הכסא קבוע. שיש בו צואה וכל צמי
 כסאות שצגמרחא על פני השדה
 הס צלל חפירה: עראי. שזה מתחיל
 עכשו לעשותו צית הכסא: חולצין
 ונפנה לאלתר. ויאלח תפילין בידו
 כדאמרין לקמן וצקבוע נמי אוחזן
 בידו אלל שצריך לחלוץ ברחוק ד'
 אמות שצומן מהס צרלשו הס צגלוי
 וגנאי הדצר: מהו שיכנס חפיליו.
 כשהן צרלשו קאמר: שמה יפנה בהן.
 גדולים: צחורים הסמוכים צציס
 הכסא. לפנים מן הגדר צצהה שהוה
 ופנה צה ונתנן צחורים צצכותל:
צחורים הסמוכים לרשות הרבים.
 חורי צותלי צמחלות השדה שאין
 עכצריס מצוין צמקום הילוך צני אלס
 והוה יכנס לאחורי הגדר לפנות:
גוללן. צרצועות שלהן: שמה סלל
 רצועה. שיש צה קדושה שהי צהן
 הוא קושצן וצקשר נרלח צעשייתו
 כמין דלית על סס אחת מאחיות
 של שדי והשי"ן עשויה צצותלי הקצילה
 הקילוה והיו"ד עשויה צרלש רצועת
 תפילין של יד ורצועה קטנה מאלד
 כפוף רלשה ונרלית כמין יו"ד:
ואוחזן צימינו. שלא צצגדו כדי סלל
 יפלו: ציוס. כשהוה חוללן צצציל
 צית הכסא גוללן כמין ספר כדאמרין:
וצלילה. כשהוה חוללן צצציתו על
 מנת להנעיע עד הצקער: ועשה לסס
כיס טפה. חללו טפה דקשיצ ככלי
 אהל להפסיק צציס לקרקע: לא שנו.
 דצעי טפה אלל צכלי שהוה כליין.
 כיס העשוי לנרצן דכליין קרוב להיות
 צטול אלסס הילצך צעין דצר הניכר
 שיהא חולצין צצפיהס: שהרי פצין
קטנים מצילין. צצחק קמיד פתיל
 צאהל המת ואף על גב דלא הוה
 טפה חיייל: אמר הוהיל ושרוהו
 רצנן. לאוחזן בידו משוס שמירמן:
 נטערן

(א) לקמן כד: ר"ה ל"ג:
 (ב) ע"ל כד: מוס' ד"ה אהלל,
 (ג) ובהל' (ד) ואיתימא רב
 יהודה עד פרסה כ"ל: רש"י,
 (ה) מוספתא פ"ב ה"ט,
 (ו) נעשות הפרסות וע' העטפת
 ענין יעקב, (ז) שבת ס"ג,
 (ח) וכן צריס פ"ב ו"ה
 כשאלמות פ' ג' דא וכן חז"ל
 לקמן כד: (ט) ה' ק' דרבה
 צצ"ח צ"ל קודם הוה דר' יעקב
 כר אהל. רש"י, (י) ד"ה סלל
 חמר ד"ה ואוחזין.

תורה אור השלך

1. לכן כה אצטעה
 ישראל יעקב בי אבת
 אצטעה לך הכון לקראת
 אלהיך ישאל:
2. שמור רגלך כאשר תלך
 אל בית האלהים וקרוב
 לשמע מות הכסילים וכן
 כי אינם יודעים לעשות
 קלה ד' י

הגהות הב"ח

(א) גבי אהלל דמתני לה
 במתניתא וכו' אמר רב זביד
 אמר רב יהודה עד פרסה

גליון הש"ס

תוס' ד"ה שהרי וכו'
 שפסקלין טומאה באהל
 המת. כמלתא וצמיס ג' ד
 ע"ה:

מוסף תוספות

א. בתוס' ר"ש כתב, אבל
 אם לא היה [חשוב] אצל
 שלהם לא היה מירא
 באהל המת מירי דבטי
 אאובלין שבבלן בטי
 דאמר' בפ"ק דובחים
 שאין ניצולין באהל המת.

רב ניסים גאון

פכין קטנים מצילין באהל
 המת. עיקרה כפיפרי
 (פחות חתק) וכל כלי פתוח
 בכלי חרש המתוך מדבר מה
 ח"ל פתוח ואפילו כל שהוא
 (הואיל והוא) [הוא] טמא
 באהל המת לפיכך אם יהיה
 מוקף בצמיר פתיל מציל על
 מה שבתוכו כדמפרש התם
 נמי וכל כלי פתוח מיכן
 אמרו כלים מצילין בצמיר
 פתיל באהל המת ואמרו עוד
 טמא הוא אין ח"ל הוא אלא
 הוא שציל על עצמו ובשבת
 כ"פ אמר רבי עקיבא (דף 99)
 ובבבא קמא כ"פ כיצד הרגל
 מועדת (דף כה) גרסי' גניא
 מפי' במת מנין דרין הוא
 ומה פכין קטנים שטחורין
 כוב טמאין במת:

כי הוה נקיט ספרא דאגרתא